

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี
**The Administration by Good Governance of Academic Administrators
Under the Office of Non-Formal and Informal Education
in Chonburi Province**

มูทิกา การงานดี และ ศิริรัตน์ ทองมีศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Mutika Kanngandee and Sirirat Thongmeesri

Phranakhon Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: mutika.kanngandee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 118 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางการบริหารงาน ดังนี้ 3.1) หลักนิติธรรม อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ 3.2) หลักคุณธรรม สร้างระเบียบวินัย เป็นตัวอย่างการปฏิบัติงานตามระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต 3.3) หลักความโปร่งใส มีกระบวนการตรวจสอบภายใน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ 3.4) หลักความมีส่วนร่วม การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย 3.5) หลักความรับผิดชอบ สร้างความตระหนักให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มุ่งเน้นการให้บริการผู้มารับบริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ทัวถึง 3.6) หลักความคุ้มค่า ให้บุคลากรมีความตระหนักการนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ บำรุงรักษาอุปกรณ์ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

คำสำคัญ : การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล; ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the administrative principles of the school administrators. Affiliation Office of Non-Formal Education and Informal Education, Chon Buri Province 2) to compare the administration according to the good governance principles of the school administrators classified by age And work experience 3) To study the management guidelines according to the good governance principles of the school administrators The sample group is 118 teachers and 5 school administrators. The tools used to collect data, questionnaires and interviews. Statistics used to analyze data to average percentage values Standard deviation And the one-way variance test (One Way ANOVA) is tested in pairs using the Scheffe's Method and the method of analyzing data obtained from the interview

The results of the study show that 1) good governance management is included at a high level. 2) Comparison of good governance management Classified by age Work experience by overview No different. 3) School administrators have management guidelines as follows 3.1) The rule of law, training to educate personnel about laws, rules, regulations, regulations 3.2) Moral principles Create discipline Is an example of disciplinary operations Honesty 3.3) Transparency principles Have an internal audit process And disclose various news information 3.4) Principles of participation Participatory work with network partners 3.5) Principles of responsibility Raise awareness for personnel to intend to perform their assigned duties. Focus on providing service to recipients with convenience, speed up to 3.6) Value for money. Awareness of resource reuse Equipment maintenance Economical and cost-effective

Keywords: Management according to good governance principles; school administrators in the Office of the Promotion of Non-Formal and Informal Education; Chonburi Province.

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของโลกส่งผลกระทบทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ การเมืองของทุกประเทศ โดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทำให้โลกเชื่อมโยงและสื่อสาร ถึงกันได้อย่างรวดเร็วเป็นโลกไร้พรมแดน การศึกษาเป็นเสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมในวันพรุ่งนี้ถูกกำหนดโดย ทักษะและความรู้ที่ต้องการในปัจจุบัน ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทักษะจากกระบวนการแบบดั้งเดิมไปสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ทำลาย และซับซ้อนเป็นการศึกษาที่ทำให้โลกเกิด การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ ความสามารถ เช่น การวิเคราะห์ ความคิด สร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรม การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (ชนิภา เกษประทุม, 2566)

การบริหารสถานศึกษา “หลักธรรมาภิบาล” เป็นหลักสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการ บริหารจัดการสามารถยกระดับและสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กร ช่วยเพิ่มศักยภาพขององค์กรให้ สอดคล้องกับทิศทางพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาที่มีความสุจริตโปร่งใสและเป็น ธรรม (บวรศักดิ์ อุวรรณโน, 2560) จากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษานั้น มีการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลเพียงในระยะเริ่มต้น และผู้บริหารสถานศึกษายังคงบริหารด้วยวัฒนธรรมของการทำงานแบบเดิมที่มีการใช้พระเดชมากกว่าพระคุณยึดตัวบุคคลคือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลักมากกว่าการทำงานเป็นทีมทำให้เกิดการร้องเรียนถึงการไม่ได้รับความเป็นธรรมความไม่โปร่งใสในการเรื่องของการบริหารงาน และขาดการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาอันจะส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษา (สาคร มหาหิงค์, 2560) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี โดยอยากทราบข้อมูลของผู้บริหารว่าได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาโดยหลักธรรมาภิบาลได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้บริหารสถานศึกษา และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 175 คน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาทั้งหมด 11 แห่ง รวมทั้งหมด 184 คน

1.2 ผู้ใช้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากผู้บริหารที่ใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารสถานศึกษา

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 175 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1986 : 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43) จำนวน 118 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จากสถานศึกษาทั้งหมด 11 แห่ง

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามมีลักษณะปลายปิด ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้ **ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอายุ และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ **ตอนที่ 2** เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มีข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ โดยคำถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วัดระดับความสำคัญเป็น 5 ระดับ นำข้อคำถามในแบบสอบถามทุกข้อไปดำเนินการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity Content) โดยใช้เทคนิคการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (item objective congruence : IOC) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ประเมิน

พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และจากการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัทรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบกึ่งโครงสร้างในลักษณะปลายเปิด (Open-Ended Question) เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี 6 ด้าน ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จำนวน 18 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยดังนี้

การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการฝึกหัดครูมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถาม จำนวน 118 ฉบับ ให้สถานศึกษา และเข้าไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และเก็บข้อมูลครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองด้วยวิธีการเก็บข้อมูลจากการสร้างแบบสอบถามโดย google form ส่งให้กลุ่มตัวอย่าง และได้ข้อมูลผู้ตอบสอบถามกลับมา จำนวน 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกรายการภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณค่าทางสถิติดังกล่าวโดยอาศัยการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ 1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) 2. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมาย เป็นรายด้านและรายข้อ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 121) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

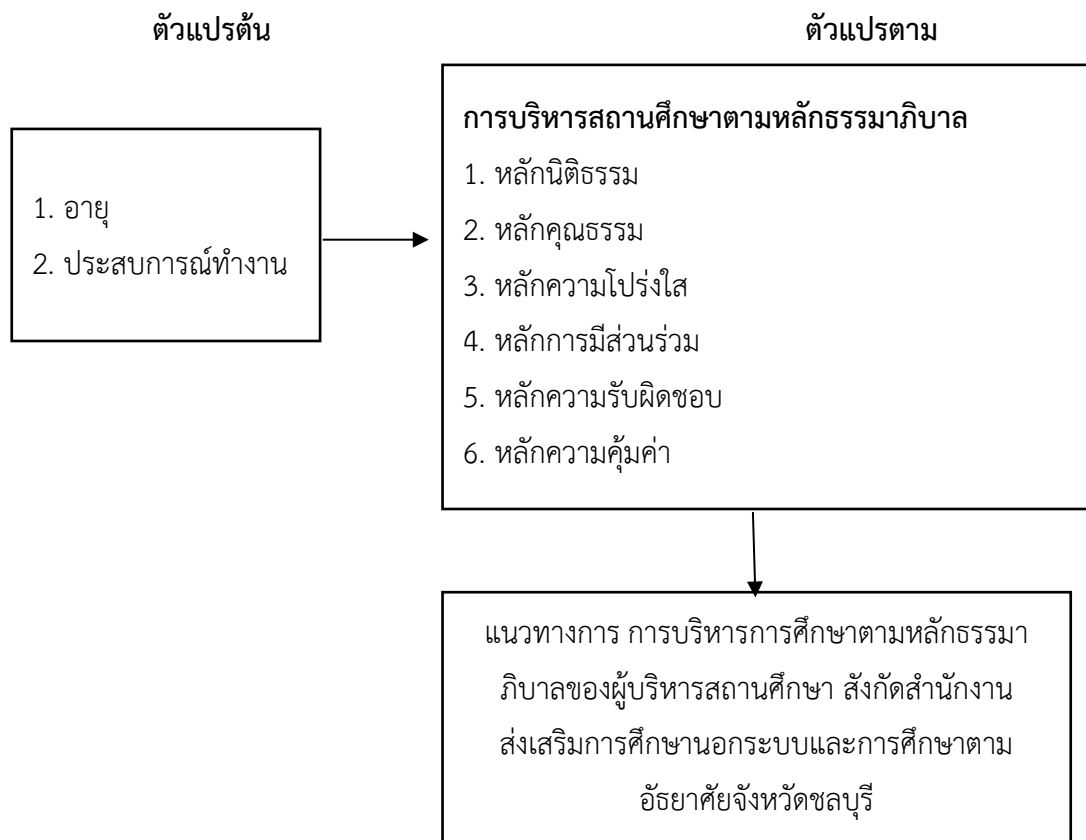
และ 3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามตัวแปรอายุ ประสิทธิภาพในการทำงาน แบบสถิติทดสอบค่าเอฟ F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นเชิงคุณภาพมีวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาสรุปแล้วเขียนเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยใช้หลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย หลักสำคัญ 6 ด้าน คือ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ และ 6. หลักความคุ้มค่า จึงได้กรอบแนวคิด ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตามอายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 รองลงมาอายุ 30 - 39 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 27.10 อายุมากกว่า 49 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 และอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 โดยมีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 17 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 รองลงมามีประสบการณ์ในการทำงาน 11 - 16 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 ประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 และประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุและประสบการณ์ในการทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
อายุน้อยกว่า 30 ปี	11	9.30
อายุ 30 - 39 ปี	32	27.10
อายุ 40 - 49 ปี	50	42.40
อายุมากกว่า 49 ปีขึ้นไป	25	21.20
รวม	118	100.0
2. ประสบการณ์ทำงาน		
ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี	20	16.90
ประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี	30	25.40
ประสบการณ์ทำงาน 11 - 16 ปี	33	28.00
ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 17 ปี	35	29.70
รวม	118	100.0

2. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรีโดยภาพรวม

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี	(n=118)			
	ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. หลักนิติธรรม	4.28	0.45	มาก	2
2. หลักคุณธรรม	4.27	0.67	มาก	3
3. หลักความโปร่งใส	4.26	0.64	มาก	5
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.28	0.65	มาก	1
5. หลักความรับผิดชอบ	4.26	0.63	มาก	6

6. หลักความคุ้มค่า	4.26	0.66	มาก	4
รวมทุกด้าน	4.25	0.60	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำได้แก่หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.65) หลักนิติธรรม ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.45) หลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.67) หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.66) หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.64) และหลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามตัวแปรอายุ และประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	อายุ								F	P
	อายุน้อยกว่า 29 ปี		อายุ30 – 39 ปี		อายุ40 – 49 ปี		อายุมากกว่า 49 ปีขึ้นไป			
	(n=11)		(n=32)		(n=50)		(n=25)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	4.32	0.41	4.25	0.46	4.30	0.47	4.27	0.45	0.09	0.96
2. หลักคุณธรรม	4.38	0.54	4.18	0.62	4.30	0.74	4.25	0.66	0.31	0.81
3. หลักความโปร่งใส	4.58	0.55	4.18	0.63	4.26	0.68	4.22	0.59	1.07	0.36
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.49	0.46	4.23	0.60	4.31	0.71	4.20	0.68	0.58	0.62
5. หลักความรับผิดชอบ	4.45	0.50	4.16	0.67	4.30	0.65	4.21	0.61	0.65	0.57
6. หลักความคุ้มค่า	4.41	0.49	4.24	0.61	4.30	0.70	4.16	0.71	0.46	0.70
รวม	5.20	0.51	5.10	0.58	5.16	0.61	5.10	0.59	0.18	1.10

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน								F	p
	น้อยกว่า 5 ปี		5-10 ปี		11-16 ปี		มากกว่า 17 ปี			
	(n=20)		(n=30)		(n=33)		(n=35)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	4.28	0.42	4.27	0.53	4.24	0.42	4.33	0.45	0.25	0.86
2. หลักคุณธรรม	4.36	0.52	4.32	0.59	4.14	0.65	4.29	0.82	0.56	0.63
3. หลักความโปร่งใส	4.46	0.53	4.30	0.67	4.10	0.62	4.28	0.68	1.34	0.26
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.44	0.46	4.23	0.65	4.12	0.66	4.39	0.72	1.40	0.24
5. หลักความรับผิดชอบ	4.37	0.49	4.26	0.64	4.12	0.70	4.32	0.64	0.77	0.51
6. หลักความคุ้มค่า	4.33	0.48	4.36	0.60	4.14	0.71	4.26	0.75	0.64	0.58
รวม	5.00	0.50	5.00	0.63	4.93	0.54	5.04	0.58	0.36	0.96

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่าง

2.1 หลักนิติธรรม ภาพรวมและรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ข้อที่สูงที่สุด คือผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประกาศกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานให้บุคลากรทุกคนทราบ ผู้บริหารสถานศึกษาบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับด้วยความยุติธรรมและเป็นธรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานที่ทันสมัย และเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาโทษกับบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วยความเป็นธรรม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูผู้สอนเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อการเรียนรู้

2.2 หลักคุณธรรม ภาพรวมและรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ข้อที่สูงที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการ ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาปลูกฝังให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมบุคลากรโดยการจัดอบรมคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษา

2.3 หลักความโปร่งใสภาพรวมและรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ข้อที่สูงที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ครูแจ้งโครงสร้างหลักสูตรให้กับนักศึกษาทราบ รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อแจ้งแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้องตามสภาพจริง ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการบริหารงานที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการชี้แจงการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อย่างเปิดเผยแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้ทุกคนทราบ

2.4 หลักการมีส่วนร่วมภาพรวมและรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ข้อที่สูงที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญ ของการมีส่วนร่วมของบุคลากร และชุมชน รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีการประสานความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน การทำงานเป็นทีม โดยการสื่อสารแบบกัลยาณมิตร ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น วางแผน กำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา

2.5 หลักความรับผิดชอบภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ข้อที่สูงที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการบริหารงานของตน ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบรางวัลเชิดชูเกียรติเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานจนเกิดผลงานโดดเด่น ตามลำดับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจของตน ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จ หรือผิดพลาด เกิดปัญหา

2.6 หลักความคุ้มค่าภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ข้อที่สูงที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุม ดูแล บำรุงรักษา และซ่อมแซม อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้ งานได้ตลอดเวลา รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ในที่มีอยู่ท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารสถานศึกษารณรงค์ส่งเสริมให้บุคลากร นักศึกษา มีจิตสำนึกในการใช้และรักษาทรัพยากรอย่างประหยัดเพื่อความยั่งยืน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรีจำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ โดยรวมไม่แตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่าง

3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่าง

4. แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

จากแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน ผู้วิจัยจึงสรุปแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม คือ ผู้บริหารอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ สร้างระเบียบวินัย เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานตามระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมให้มีกระบวนการตรวจสอบภายใน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับภาคีเครือข่าย สร้างความตระหนัก ส่งเสริมให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ได้รับมอบหมาย มุ่งเน้นการให้บริการแก่ผู้มารับบริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ท้วถึง และส่งเสริมให้บุคลากรมีความตระหนักในเรื่องการนำกลับมาใช้ใหม่ การบำรุงรักษาอุปกรณ์ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรในสำนักงาน อย่างประหยัดและคุ้มค่า

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี ดังต่อไปนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานอย่างครบถ้วน ทำให้ครูและบุคลากรเกิดความเชื่อมั่นต่อผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางราชการที่มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคมในด้านการศึกษาตลอดจนเปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรมีส่วนร่วมในการรับรู้และเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิชล เพิ่มพูน (2560) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้วสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าการบริหารสถานศึกษาของตามหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 หลักนิติธรรม มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้ยึดหลักนิติธรรมในการบริหารงานเป็นอันดับแรก โดยการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทกาญจน์ เก่งกลีจ (2564) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 หลักคุณธรรม มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และมาตรฐาน จริยธรรม ทำให้บุคลากรทุกคนมีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกานต์ กาญจนอุดม (2563) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 หลักความโปร่งใส มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักความโปร่งใสโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารมีการบริหารสถานศึกษาโดยให้บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา มีการชี้แจงการดำเนินงานอย่างชัดเจน และมีการติดตามการทำงานร่วมกันทุกขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี โพธิ์คำ (2562) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 หลักการมีส่วนร่วม มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการทำงานเป็นทีม บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมวางแผน การดำเนินงาน การติดตามงาน และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ภาควิชาเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมของสถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภูมิ สมศรี (2560) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุทัยธานี ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 หลักความรับผิดชอบ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักความรับผิดชอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ บริหารสถานศึกษาด้วยความตระหนักและรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง มุ่งเน้นปลูกจิตสำนึกครูผู้สอน ผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด รับผิดชอบต่อการตัดสินใจ รับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานตามแบบแผนงาน นโยบายของตน และสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของภูวินทร์ รักษ์พงศ์ (2559) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 หลักความคุ้มค่าพบว่า มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักความคุ้มค่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานงบประมาณตามนโยบายที่มีความจำเป็น เร่งด่วน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ โดยมีครูผู้สอน ผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องอื่นมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร การใช้งบประมาณที่ถูกต้อง มีความประหยัด มุ่งเน้นผลสำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ ศรีม่วง (2560) ได้

ศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาทางด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาทางด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ ผู้บริหารอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ สร้างระเบียบวินัย เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานตามระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมให้มีกระบวนการตรวจสอบภายใน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับภาคีเครือข่าย สร้างความตระหนัก ส่งเสริมให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มุ่งเน้นการให้บริการแก่ผู้มารับบริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว ท้วถึง และส่งเสริมให้บุคลากรมีความตระหนักในเรื่องการนำกลับมาใช้ใหม่ การบำรุงรักษาอุปกรณ์ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรในสำนักงาน อย่างประหยัดและคุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทกาญจน์ เก่งกลกิจ (2564) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยเขตธรรมจักร สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า การบริหารสถานศึกษาของตามหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

จากการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระจายอำนาจการบริหารงาน การมอบหมายงานตามบทบาท หน้าที่ให้บุคลากรรับผิดชอบให้ชัดเจน ส่งเสริมผู้ปฏิบัติงานที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความเสียสละ อดทนและอดสาหะเพียร และการเป็นแบบอย่างที่ดีด้านความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกติกาและข้อตกลงร่วมกัน และหากมี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง จะมีการกำหนดบทลงโทษและเป็นที่ยอมรับของมติส่วนใหญ่ มีการใช้ หลักเหตุและผล ความยุติธรรม ครูผู้สอนมีส่วนร่วมกำหนดบทลงโทษโดยยึดหลักการบริหารงานตามหลักธรร มาภิบาล

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมคุณธรรมให้แก่บุคลากรทุกคน ภายในสถานศึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรมภายนอกสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่น และภาคีเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานทุกกิจกรรมให้บุคลากรใน สถานศึกษาทราบอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง หรือการประชุมสรุปผลการดำเนินงานหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมหรือ โครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกครั้ง

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้บุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้มี ส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น วางแผน กำหนดนโยบายต่างๆของสถานศึกษา เช่น การจัดโครงการประชุม ผู้ปกครอง ภาคีเครือข่าย เป็นต้น

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง เพียงพอในการช่วยการตัดสินใจการ บริหารงานของสถานศึกษา ให้บุคลากรหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน และยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น ร่วมกัน และช่วยกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

1.7 ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาวิธีจัดกิจกรรม โครงการเพื่อส่งเสริมให้บุคลากร ผู้เรียนมีจิตสำนึกการใช้ เก็บรักษาทรัพยากรอย่างประหยัดมีความคุ้มค่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรให้แก่บุคลากรได้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น การใช้น้ำอย่างประหยัด การใช้ไฟฟ้าตามความจำเป็น การบริหารร่วมงานเข้าถึงภาคีเครือข่าย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอื่น โรงเรียน วิทยาลัยมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอื่น โรงเรียน วิทยาลัยมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กมลพรรณ พิงดัวง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติภูมิ สมศร. (2560). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จุฑาทาญจน์ เก่งกลสิกิจ. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน สหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนิภา เกษประทุม. (2566). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ณัฐกานต์ กาญจนอุดม. (2563). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตลาดพร้าว. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัยเล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.

- ภูวินทร์ รักษ์พงศ์. (2559). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วารุณี โพธิ์คำ. (2562). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าวารสารบัณฑิตศึกษา. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สาคร มหาหิงค์. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล วิทยาลัยสันตพล. 3 (1), 12-19.
- สิชล เพิ่มพูน. (2560). การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.